

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਆਰ.ਪੀ. ਖੋਸਲਾ ਜੇ.ਦੇ ਅੱਗੇ

ਐਨ.ਆਰ ਬਤਰਾ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਸ. ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ।

1957 ਦਾ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 1665-ਸੀ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950) ਆਰਟੀਕਲ 226-ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਧੀਨ-ਕੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-ਜਾਬਤਾ (1908 ਦਾ V) ਧਾਰਾ 145 ਅਤੇ 151 ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ-ਕੀ ਅਮਲ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

1958
Oct, 23rd

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਮਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੀ ਰੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੁਨਾਫੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਅਤੇ 151 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ-ਬਾਂਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 151, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ 1 ਤੋਂ 4 ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ; ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

ਏ.ਐਮ. ਸੂਰੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਐਚ.ਐੱਸ. ਗੁਜਰਾਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

ਆਰ.ਪੀ. ਖੋਸਲਾ, ਜੇ-ਓਨ ਜਾਂ ਲਗਭਗ 18 ਅਗਸਤ, 1953। ਸ੍ਰੀ ਐਨ.ਆਰ. ਬੱਤਰਾ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਰਤੌਲੀ (ਜਗਾਧਰੀ) ਵਿੱਚ 112 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ 7 ਯੂਨਿਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਰਾਜ ਕੌਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

1953 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 269 ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ, ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। 1953 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 269 ਆਖਰਕਾਰ 18 ਅਕਤੂਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਈ। ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 28 ਅਕਤੂਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 883/ਸੀ ਆਫ਼ 1955 ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲਈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ *exparte* ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ: -

N.R.Batra
vs.
S.Prem Singh
and others
R.P. Khosla, J.

"ਮੇਸਨੇ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ."

ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੇ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਕੋਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 10 ਜੁਲਾਈ 1956 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ:-

"ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ 10,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੇਸਨੇ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਇਕ ਦਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਮਾਨਤ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਾਂਡ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੁਣੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ੍ਰੀ ਬੱਤਰਾ ਨੇ 10 ਜੁਲਾਈ, 1956 ਦੇ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ 4 ਦਸੰਬਰ, 1957 ਨੂੰ ਦੀਵਾਨੀ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 1665/ਸੀ ਆਫ਼ 1957 ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਤੋਂ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। 1957 ਦੇ ਸਿਵਲ ਵਿਭਿੰਨ ਨੰਬਰ 1665/ਸੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਸੇਵਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਟਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ

N.R. Batra
vs.
S. Prem Singh
and others
R.P. Khosla, J.

ਸ੍ਰੀ ਬੱਤਰਾ ਨੇ 15 ਮਈ, 1958 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 25 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੇ 1958 ਦਾ ਸਿਵਲ ਵਿਭਿੰਨ ਨੰਬਰ 1046/ਸੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਆਰਜ਼ੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ 1957 ਦੇ ਸਿਵਲ ਵਿਭਿੰਨ ਨੰਬਰ 1665/ਸੀ ਅਤੇ 1958 ਦੇ ਨੰਬਰ 1046/ਸੀ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ।

1957 ਦੇ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 1665/ਸੀ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ) ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਜਾਂ 151 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੇਸਨੇ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। . ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਬੱਤਰਾ ਦਾ ਉਪਾਅ ਨਿਯਮਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਨੇ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬਾਂਡ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਬੰਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਇਹ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੋ ਮੌਗ ਗੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਡਾਅ ਟੋਕ (1), ਐੱਸ.ਐੱਮ. ਭਾਗਵੰਤੀ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ (2), ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀਰਾਮ ਤੇਜਭੰਡਾਸ ਬਨਾਮ ਝਲੀਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ (3)।

(1) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1928 Rang. 249.

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1950 ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ 111 (F.B.)

(3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1926 Sind. 35.

ਮਿਸਟਰ ਸੂਰੀ, 1957 ਦੇ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 1665/ਸੀ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟਾਂ 'ਤੇ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (1) ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ। . ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੇਸ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਨੁਕਤੇ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇ ਮੌਗ ਗਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਡਾਅ ਟੇਕ (2) ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੀ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦਾਸ, ਜੇ., ਨੇ ਦੇਖਿਆ-

N.R.Batra
vs.
S.Prem Singh
and others
R.P. Khosla, J.

"ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਜੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(1) (1957) 59 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 331 (F.B.)

(2) ਏਆਈਆਰ 1928 ਰੰਗ 249।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ

N.R. Batra
vs.
S. Prem Singh
and others

R.P. Khosla, J.

ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 292, ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਾਂਡ ਦਾ ਇੱਕ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ।"

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਕੇਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁਸ਼ੀਰਾਮ ਤੇਜਭੰਡਾਸ ਬਨਾਮ ਝਾਲੀਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਗਾਰਡੀਅਨਜ਼ ਐਂਡ ਵਾਰਡਜ਼ ਐਕਟ- ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗਾਰਡੀਅਨਜ਼ ਐਂਡ ਵਾਰਡਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਖਾਸ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹੱਥ ਵਿਚਲੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਐਸ.ਐਮ., ਭਾਗਵੰਤੀ ਬਨਾਮ: ਨਿਊ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟਡ (2) ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਰਿੱਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਮਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਮਾਨ ਹਨ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਅਟੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦੀਵਾਨੀ ਵਿਧੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਕੇਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁੰਵਰ ਰੋਹਾਨੀ ਰਾਮਧੰਵਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਠਾਕੁਰ ਨਟ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਿਲ ਦੇ ਓਹਨਾ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੇ ਸਮਾਨ ਰਾਹਤ ਉਹ ਸੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ

(1) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1929 ਹਨ: 35.

(2) ਏਆਈਆਰ 1950 ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ 111 (ਐਫ.ਬੀ.)।

(3) ਏਆਈਆਰ 1943 ਪੀ.ਸੀ. 189.

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ। ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਟਾਲਾ ਵੱਟ ਲਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਲੇ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬੱਤਰਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੂੰ ਇਹ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿ ਸਟੇਅ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਤਰਾ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ, ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

N.R.Batra
vs.
S.Prem Singh
and others
R.P. Khosla, J.

ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤਦਾਰ, ਵਿਵਾਦ ਵਿਚਲੇ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿਚ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਬਤਰਾ, ਬਿਨੈਕਾਰ, ਉਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਟੌਤੀਯੋਗ ਅਸਲ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮੇਸਨੇ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਅਸਲ ਰਕਮ ਕਿੰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਅੰਬਾਲਾ, (ਜਿੱਥੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਸਥਿਤ ਹੈ) ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ 10 ਜੁਲਾਈ, 1956 ਤੋਂ ਜਾਪਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮੇਸਨੇ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਅਸਲ ਰਕਮ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ।, ਜਦੋਂ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ 13 ਜੂਨ 1957 ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਸਮੇਤ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ।

ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 17 ਨਵੰਬਰ, 1958 ਨੂੰ ਇਸ ਪੱਖ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਅੰਬਾਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ।

N.R. Batra
vs.
S. Prem Singh
and others
R.P. Khosla, J.

1958 ਦੇ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 1046/ਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ ਅਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਭ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਬਤਰਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ 25 ਜੁਲਾਈ 1958 ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਦਿੱਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੌਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਰਕਮ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

ਇਸ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ।

ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰ.ਐਸ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਿਸ਼ਵ ਰਿਸ਼ੀ
(ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ)